

[Undervisningsministeren.]

at seminarierne i de følgende 3 år skal skaffe plads til en ekstra elevårgang, hvilket nok kan blive vanskeligt, når seminarernes kapacitet i forvejen er meget stærkt udnyttet.

Hvis vi ser på den talmæssige virkning af den 1-årige udsendelse af seminarielever, vil det formentlig være således, at vi i 1969 ville have 1 000 lærere mere til disposition, end der ville være under den nuværende ordning. Men så må jeg føje til, at der jo altså knytter sig en del betænkeligheder til dette skridt. Bl. a. er forholdet det, at man ikke ville kunne tage dette skridt, uden at der sker en lovændring, idet det ville medføre, at man måtte forøge uddannelsestiden med 1 år.

Må jeg i denne sammenhæng oplyse, at det antal embeder, der klares ved, at man udsender seminarielever i 5 måneder — det er den tid, der i øjeblikket er tale om — er på 900. Jeg tror, det var det ærede medlem hr. Sinnbeck og også det ærede medlem fru Ellen Strange Petersen, der var inde på spørgsmålet om, hvorvidt der var taget hensyn til dette antal embeder, og jeg kan altså nu oplyse, at det i alt drejer sig om 900 embeder.

Der har været rejst andre spørgsmål i forbindelse med andre foranstaltninger, og bl. a. er der blevet spurgt, om man ikke i højere grad kunne anvende gifte lærerinder, der havde forladt deres embede, og man har peget på, at det ville være meget hensigtsmæssigt, om man på ny kunne få dem tilbage i skolens tjeneste. Må jeg sige, at det er jo muligt for gifte lærerinder at få nedsat timetal. Forholdet er det, at man, når man har børn under 18 år, vil kunne få timetallet nedsat, men da den nye tjenestemandsslov gennemførtes, blev det bestemt, at der ikke kunne gives tilladelse til nedsættelse, dersom de pågældende ikke havde børn under 18 år. Det er en bestemmelse, vi prøver på at få ændret, for det er rigtigt, at der her ligger en reserve. Jeg tror ikke, det vil være noget stort tal, men en reserve vil der være tale om.

Det spørgsmål har også været rejst, om ikke der kunne gøres en indsats gennem en ændring af beskatningsbestemmelserne. Jeg tror, dette spørgsmål må tages op i sammenhæng med de øvrige beskatnings-

problemer; det vil ikke kunne løses isoleret for skolens vedkommende.

Må jeg så gå over til at gøre et par bemærkninger i forbindelse med de kortfristede foranstaltninger, der er redegjort for i bemærkningerne til lovforslaget og i selve lovslagets paragraffer. Vi tænker os indsatsen foretaget på flere måder: for det første gennem en nedsættelse af klassekvotienten, for det andet gennem fastsættelse af et maksimalt ugentligt timetal og endelig for det tredje gennem fastsættelse af et højeste antal lærerkræfter.

Hvad angår klassekvotienten, er der jo højst forskellige vilkår, efter som der er tale om skoler på landet eller der er tale om skoler i byerne, skoler i de større kommuner. Det er givet, at der nødvendigvis i mange landkommuner må blive små klassekvotienter; det er noget, man ikke vil være i stand til at ændre, medmindre man ville gennemtvinge stærke centraliseringsbestemmelser, så at man på den måde fremtvang et større antal børn pr. årgang. Jeg kan også minde om, at det i loven hedder, at man skal oprette en 8. klasse i en kommune, når der melder sig mindst 10 elever, men deri ligger altså, at man i visse kommuner kan operere med et elevtal i 8. klasse på 10, og noget lignende kan der være tale om for 9. klasses vedkommende. Det samme gælder realafdelingerne, hvad der også er peget på af de ærede ordførere.

Der er en tendens til i landkommunerne, hvor det er muligt, at etablere realafdelinger. Fra ministeriets side har vi søgt at holde igen, således at der kunne være et rimeligt befolkningstal som basis, men vi må igen her erindre, at folkeskolen er den kommunale skole, og et brændende kommunalt ønske om at etablere en realafdeling kan det være vanskeligt at gå imod. Det er klart, at ministeriet vil og må lægge vægt på, at man i rimelig udstrækning arbejder sammen kommunerne imellem, for at man kan få klassekvotienter af nogenlunde højde, men vi kan og skal ikke bruge bemyndigelsen til at gennemføre ordninger, hvorved kommunerne tvinges til at centralisere i strid med deres ønske. Til noget sådant må bemyndigelsen ikke bruges.

Hvad angår byerne med de større skolevæsenere, er der jo anderledes mulighed for at få klassekvotienter frem af en ønsket